

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ НАВЧАННЮ ЧИТАННЯ ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТІВ

Т.П.Козаченко

ст.викладач, НТУУ «КПІ»

Завдання, яке повинне вирішуватись при оволодінні іноземною мовою у навчальних закладах - це підвищення якості підготовки фахівців з вищою освітою, що потребує удосконалення процесу навчання. Одним з аспектів підготовки фахівці у немовних вузах є читання іншомовної літератури за фахом. Майбутні випускники при оволодінні навиками читання мають не лише орієнтуватися в потоці друкованої інформації іноземною мовою, а й оцінювати досягнення в різних, як приклад, галузях промисловості за кордоном і вміти ці факти порівнювати. У зв'язку з цим при навчанні читання студентів важливо озброїти раціональними прийомами роботи над іншомовним текстом за фахом, що може бути досягнуто як організацією навчального матеріалу, так і ефективними прийомами роботи з ним. Це і є передумовою щодо попередньої роботи з текстом, яка спрямована на виявлення системно - генеративних зв'язків побудови мовного повідомлення, його структурних ознак. Зокрема, не можна лишити поза увагою та не враховувати структуру тексту, його основні одиниці та не виокремити основні композиційні типи текстів.

Особливу важливість набуває не стільки сам відбір мовних засобів, як їх організація відповідно до завдань та умов, як письмової, так і усної комунікації. Стає очевидним, що одного переліку основних ознак лінгвістичних характеристик текстів недостатньо. У зв'язку з цим виникає необхідність не лише співвідносити різні лінгвістичні характеристики тексту, але і розкривати значення елементів білінгвістики. Адже ці засоби виступають спільно, при цьому основою всякого тексту є вербальна конструкція. З цього випливає, що текст, як письмове мовне повідомлення в тому числі і з технічної галузі англійською мовою, являє собою не суму, а певну організацію лінгвістичних і білінгвістичних елементів, що входять до її складу. Таким чином текст - єдине смислове ціле, що відбиває фрагмент об'єктивної дійсності. Всі елементи в тексті перебувають під впливом логіко - змістовних факторів і реалізуються в мові. Психологами доведено, що навчання читання має бути пов'язане з вилученням інформації, що виходить за межі окремих пропозицій. Це ставить перед необхідністю аналізу та виявленню найважливіших характеристик іншомовних текстів, у цьому випадку текстів за фахом, а також диференціації самих текстів на основі різного співвідношення зазначених характеристик.

Практика викладання іноземних мов у немовному вузі показує, що прийоми роботи над текстом за фахом не пов'язані з наявними лінгвістичними та білінгвістичними особливостями конкретних текстів. Отже, студенти не можуть достатньо швидко орієнтуватися в тексті, а тому з великими труднощами спроможні осягнути і переробити необхідну інформацію з прочитаного матеріалу. При цьому такі найважливіші характеристики текстів як зв'язність, логічна послідовність елементів тексту, структурна цілісність,

комунікативна спрямованість не знаходять належної реалізації в оволодінні прийомами роботи з іншомовною спеціалізованою літературою.

Невміння обрати потрібний вид читання для даної ділянки тексту відповідно до його композиційно-змістового, мовного, білінгвістичного характеру і практичною потребою читати, часто призводять до того, що студенти намагаються уникати читання літератури іноземною мовою, а отже, звертаються до іноземних джерел з практичними цілями. Це обумовлює доцільність навчання синтезованого читання різними видами залежно від основних характеристик текстів, що і впливає на ступінь повноти і точності розуміння.

Слід враховувати, що тексти, в залежності від функціональних особливостей та термінів (слів за фахом), загальноживаних слів та власних імен, можуть належати до певної методичної типології. Відповідно до цієї типології тематичні слова розпізнаються по-різному з урахуванням їх функціональних особливостей, що і передбачить практичну спрямованість навчання читання. Для забезпечення практичної спрямованості викладачеві необхідно: - вибрати текст в залежності від обсягу, складності основних його компонентів та відповідності реаліям життя; - підібрати і конкретизувати завдання щодо змісту запропонованих текстів; - врахувати реальні умови навчання (загальний обсяг годин, їх розподіл по роках навчання, диференційований підхід до студентів).

Дієвість запропонованого підходу дозволяє зазначити, що синтезоване використання різних видів читання на різних ділянках тексту обумовлено, з одного боку, композиційно - змістовими, мовними та білінгвістичними особливостями текстів вибраних типів, а з іншого - особливостями самого процесу читання, приведе до: цілеспрямованого знаходження інформації в тексті; раціонального використання того чи іншого виду читання на певній ділянці тексту; доцільності використання різних видів читання при роботі над текстами різних типів.

Таким чином реалізуються інтелектуальні, емоційні та мовні можливості студентів, викликані тематикою текстів, характером завдань, спрямованих на формування прийомів, що сприятиме підвищенню мотивації. Це допоможе обирати і змінювати тактику читання (тобто обирати відповідний вид читання) залежно від особливостей текстів і комунікативних завдань, що стоять перед читачем. Він повинен знати будівельний матеріал тексту, способи і прийоми його організації. Все це дозволить по іншому підійти до тексту, виявити його лінгвістичні та білінгвістичні характеристики і на основі цього запропонувати роботу над текстом з урахуванням зазначених характеристик.